

CUTIA DE REZONANȚĂ A SEMNIFICAȚIILOR

întâmplat. Uneori, o mare încredere poate duce la iluminare. Cert e că acum Mihai Constantin are altă **așezare** în rol. E Woyzeck, dar ajunge să fie și el însuși, ca actor stăpân pe secretele **duratei** în care își trăiește rolul. Nici o grabă, nici o ezitare, nici o precipitare în a se dezvălui, ca personaj, mai mult decât trebuie sau altfel decât prin scenele și replicile-cheie ale rolului. Locul „sublinierii” e luat de o mare simplitate, singura capabilă să traducă un adevăr revelat. Combustia lăuntrică nu mai are nevoie de exteriorizări învățate. Își ajunge sieși. E artă. Și obligă la demnitatea actului de creație, pentru care recurgerea la panoplia binecunoscutelor mijloace e indecentă. Nu poți să arzi decât dacă nu te privești în oglindă. Nu poți să fii decât renunțând la a pretinde că ești. Întâlnirea lui Tompa Gábor cu Mihai Constantin, în Woyzeck, marchează o dată de referință, lansând un mare actor, demn de memoria tatălui său. A-i asigura o evoluție pe măsură devine o obligație a teatrului.

Ca și în alte spectacole ale lui Tompa Gábor, scenografia (T. Th. Ciupe) e „matriceală”, imprimând – și prin funcționalitatea sa – stilul reprezentației, iar compoziția cadrului plastic joacă un rol important, conducând la realizarea unor excelente momente de spectacol. Apariția Bunicii (Ileana Predescu), într-o firidă a memoriei sau poate a subconștientului, este doar unul dintre acestea, de o aleasă delicatețe sufletească, dincolo de percutanța imaginii urmărindu-se persistența ei stranie, învăluitoare, intim comunicantă.

În rolul Nebunului, Marian Râlea reușește să ne reamintească dimensiunea adevăratului său talent, hărăzit parcă, în primul rând, unor roluri de compoziție. Aici devine un raisonneur al acțiunii, al zborului frânt încă înainte de a se naște, al neputinței gândului de a se întrupa pe măsura elanurilor care-l animă. Înger căzut, pescăruș ce nu-și mai poate lua zborul ori iluzie a eternei reîntoarceri, ce ni se refuză totuși, Marian Râlea face din Nebunul său o icoană a deznădejdlor noastre, transgresând epocile și determinările conjuncturale.

Însuși spectacolul aspiră să fie un memento. A-ți aminti de Woyzeck, într-o lume debusolată, devastată de conflicte etnice și religioase, înseamnă a-ți aminti în ultimă instanță de tine însuși, atât de diferit de ceilalți, din rândul cărora totuși faci parte. Tăgăduirea dreptului la existență al Celuilalt, numai pentru că e **altfel** decât tine, rămâne cea mai rușinoasă pată pe obrazul secolului XX, până în ultima lui clipă.

VICTOR PARHON

WOYZECK de Georg Büchner.
Versiune scenică de Alexa Visarion
● TEATRUL ROMÂN-AMERICAN DIN BUCUREȘTI ● **Data reprezentației: 14 octombrie 1995** ● **Regia și ilustrația muzicală: Alexa Visarion**
● **Scenografia: Doru Păcurar**
● **Distribuția: Ovidiu Ghiniță (Woyzeck), Monia Pricopi (Marie), Sorin Tofan (Căpitanul), Dan Antoci (Doctorul), Zoltan Lovasz (Tamburul Major), Răzvan Săvescu (Andres), Dan Covrig (Vestitorul de bălci), Emilia Jurcă (Nevasta lui), Aura Călărășu (Maimuța), Constantin Florea (Proprietarul barăcii), Radu Cazan (Bătrânul cu caterinca), Ion Costea (Predicatorul), Sorin Cristea (Nebunul), Adriana Ghiniță (Margret), Gina Cazan (Christine), Liliana Balica (Kathe), Iulian Copacea (Karl), Dorina Darie (Grete), Bogdan Costea (Georg), Ovidiu Moț (Peter), Ioan Peter (Stephen), Adrian Zavloschi (Subofiterul), Călin Stanciu (Thomas), Teodor Vușcan (Ovreiul), Doru Nica (Cărciumarul), Diana Jancek (O fată), Elena Ivașcu (Ana-Eise).**

„Ac-ti-vi-ta-te! Ac-ti-vi-ta-te! Ac-ti-vi-ta-te!” Mărșăluiește țanțoș, inflexibil și tâmp trupa Tamburului Major. Mărșăluiește, o dată cu ea și prin ea, Puterea,

pentru care individul nu există și viața lui nu contează, de sute sau poate de mii de ani. Se schimbă doar figuranții. Fără să se schimbe nimic esențial în esența Puterii. De sute sau poate de mii de ani. Un carusel de bălci, o „rotație a cadrelor” de figuranți ai Puterii, în marele bălci al lumii, încăpând – pentru două ceasuri – în cutia de rezonanță a semnificațiilor, care e scena.

Într-un „decor din decoruri”, răsărind dintre noi sau răsfirându-se printre noi, la pauză, personajele ne vor atrage discret atenția că e vorba nu atât despre ele, cât despre noi înșine, cu asemănătoarele, stupidele și sfâșietoarele noastre drame, atunci când lăuntrul nostru se învrednicește să găzduiască, printre atâtea obsesii, și o conștiință morală, neșpusă zădărniciilor de tot soiul.

Versiunea scenică propusă de Alexa Visarion navighează cu siguranță printre variantele piesei lui Büchner, călăuzindu-se după sensul integrator și reverberant al opereii sale. Spectacolul e poate mai puțin „bine făcut” decât cel de acum zece-cincisprezece ani, de la Teatrul Giulești, dar nu e mai puțin profund și tulburător prin adâncimea semnificațiilor. E mai puțin „datat”, mai puțin dator contingentului traumatizant al ediției princeps, chiar dacă nici aceea, devenită de referință pentru istoria teatrului românesc postbelic, nu era câtuși de puțin una conjuncturală sau „aluzivă” altfel decât în măsura în care limbajul teatrului permite și un asemenea nivel de

Ovidiu Ghiniță și Sorin Tofan în Woyzeck de Büchner la Arad (regia: Alexa Visarion)

decodare. A doua ediție, de la Arad, are chiar meritul de a o aminti și „cita” pe prima, tocmai în zona de spiritualitate a permanențelor unui demers regizoral ceși are propriile lui obsesii, conștientizate cu o necruțătoare luciditate.

Epurat de ostentația inerentă găsirii „soluțiilor”, spectacolul ancorează în golful înseninat al semnificațiilor, lăsându-se în voia legănării lor ritmice, reverberante. Căci ele rămân să-și răspundă, după ce trecem de talazurile pasiunii. Într-o lume fără de Dumnezeu, fără prezența dar și fără „frica” lui Dumnezeu, „virtutea” se dovedește prea searbădă pentru o condiție umană ce riscă să se întoarcă la animalitate. Spectacolul panoramează această condiție umană „cu încetinitorul”, detașează pentru câteva clipe câte un „stop-cadru” emblematic, se reîntoarce la leitmotivul mărșăluirii Puterii, aduce în „prim-plan” neputincioasa zbatere a individului izolat și **vorbește** prin însăși această succesiune de planuri, amintind tehnica montajului cinematografic.

Reprezentăția se distinge totodată printr-un înalt carat de **convenționalitate** scenică, parcurgerea câtorva pași, de pildă, fiind suficientă pentru sugerarea unui întreg drum și pentru schimbarea „locului” acțiunii, din piața

orașului pe malul unei bălți ș.a.m.d. Woyzeck trăiește cu acuitate toată această condensare de **timp**, de **spațiu** și de **acțiune**, ce i se impune cu o brutalitate pentru el devastatoare. Ucigând-o pe Marie, se condamnă pe sine, căci ea va continua să trăiască și mai intens, în obsesiile sale. De ele n-avem cum să scăpăm. Drept care finalul spectacolului ne va pune din nou în fața ochilor toate personajele, toate obsesiile noastre, invârtindu-se în cerc, la nesfârșit, fără să ne părăsească, fără să le putem părăsi.

Important pentru regizor, pentru înțeleptă decantare a propriilor lui întrebări, în dialogul cu sine și cu lumea prin lumea textului, spectacolul e în egală măsură important pentru trupă, pentru programul și prestigiul teatrului. Căci sunt foarte bine puși în valoare câțiva dintre actorii de bază ai teatrului arădean, din generația de mijloc, între care Ovidiu Ghiniță, interpretul unui Woyzeck torturat în primul rând de propriile-i limite și abia după aceea strivit de opacitatea și insolența celor din jur, și Dan Antoci, realizând o remarcabilă compoziție, atent dozată și bogat expresivă, în rolul Doctorului. E pusă la lucru, într-un dorit spirit de echipă și de elevată emulație, tânăra trupă a teatrului, din care se vor

distinge acum, ca notabile prezențe scenice, Sorin Tofan (Căpitanul), Zoltan Lovasz (Tamburul Major), Aura Călărașu (Maimuța). Onorabil, dar cam școlărește, se achită de sarcina unui rol dificil Monia Pricopi (Marie). De văzut se vor vedea cu destulă pregnanță scenică și alții, atât dintre noii sosiți, cât și dintre veteranii teatrului, producându-se un început de osmoză profesională, benefică trupei. E de așteptat ca și scenograful Doru Păcurar să capete mai multă încredere în sine, contribuția sa la reușita ansamblului nefiind cătuși de puțin negliabilă.

În fine, teatrul are un spectacol nu numai de anvergură ideatică, ci și de organicitate a expresiei scenice, pentru care dispune de o adecvată „acoperire” artistică, pe o bună parte din distribuție. Ceea ce i-a și permis, de altfel, să se prezinte cu fruntea sus la prima ediție a Festivalului de teatru clasic pe care l-a organizat impecabil, recăștigând simpatia exigentului public arădean.

Cu un spectacol de referință, cu o trupă întinerită și cu un festival prestigios, Aradul redevine un centru de interes al vieții noastre teatrale.

VICTOR PARHON

ADRIAN LUPU CONSTRUIEȘTE ÎN CONTINUARE

Adrian Lupu construiește în continuare Teatrul Național din Galați înăuntrul știutului „Teatru Dramatic” din Galați. A fost de mult isprăvită temelia acestui edificiu interior, iar astăzi frontonul așteaptă închiderea bolților. Sub direcția (artistică, în primul rând, dar și strategică a) lui Adrian Lupu, artiști de noblețea unor Gheorghe V. Gheorghe, Liliana Lupan, Grig Dristaru, Vlad Sebastian Vasiliu, Ioana Citta Baciuc, Mihai Mihail, Stelian Stancu răscumpără în bună parte, la modul ideal, desigur, imaginea pierdută (deși măgulitor pierdută), pentru noi, a Naționalului din Craiova. Altitudinea unor stagioni pe care ne-am fi așteptat s-o atingă, astăzi, la el acasă, teatrul din Craiova (și care, prin forța lucrurilor, acum e mai greu de ajuns) este, probabil, privilegiul teatrului din Galați. Nu exagerez puțin? Ar fi poate suficient să spun că teatrul acesta se află și el pe o curbă ascendentă, alături de cele din Cluj sau Botoșani... Spectacole remarcabile, împropățarea trupelor (la Galați au venit Bianca Zurovski, Lucian Pânzaru, Aureliu Bătcă, Daniel Tudorică), colaborarea cu regizori tineri ce investighează din când în când „alternativelor” sunt atuuri (relativ) comune

acestor scene, dar Galațiul mai aduce unul, echivalent cu împlinirea celui mai îndrăzneț proiect: comunicarea activă (și nu pasivă, în monologuri, așa cum se întâmplă în locuri cu tradiție burgheză mai veche) a instituției artistice cu urbea. Las'că teatrul s-a înconjurat cu grijă de presa scrisă și vorbită, de aura unor bune festivaluri, dar publicul!... publicul nu este dintre acelea ce îngăduie spectacolul numai la premieră și-apoi îl gratulează cu clase zgomotoase de elevi încă de câteva ori. Există la Galați un public tânăr, constant, **provocat, ademenit** să vină la teatru, iar spectacolul își trăiește pelerinajul lui firesc prin ochii cetății.

Ultima montare, **Revizorul** după Gogol, a teatrului din Galați, îmi confirmă încă o dată faptul că Adrian Lupu este maestrul incontestabil al stilului expresionist în teatrul nostru – cel puțin din ultimii ani. E suficient numai să observăm linia austeră pentru care optează regizorul în legătură cu **dramatis personae**: Anton Antonovici Skvoznic-Dmuhanski al lui Gogol este, pentru Adrian Lupu, **Primarul**; Dobcinski este **Un cetățean înalt, dar cinstit**, Bobcinski este **Un cetățean scund, dar destoinic**, iar Hlestakov, falsul revizor de la Petersburg care tulbură

REVIZORUL de N. V. Gogol.
Adaptarea: Adina Zeev ● TEATRUL
DRAMATIC DIN GALAȚI ● Data
reprezentăției: 1 octombrie 1995
● Regia: Adrian Lupu ● Scenografia:
T. Th. Ciupe ● Distribuția: Mihai
Mihail (Primarul), Svetlana Friptu
(Soția lui), Bianca Zurovski (Fiica lor),
Gheorghe V. Gheorghe (Directorul
spitalului), Gabriel Constantinescu
(Inspectorul școlar), Grig Dristaru
(Judecătorul), Stelian Stancu
(Dirigintele poștei), Lucian Pânzaru
(Un cetățean înalt, dar cinstit),
Aureliu Bătcă (Un cetățean scund,
dar destoinic), Daniel Tudorică
(Inspectorul), Lică Dănilă (Omul lui
de încredere), Petre Păpușă
(Comisarul), Aurelian Georgescu
(Primul negustor), George Serbina
(Al doilea negustor), Tamara
Constantinescu (O precupeață
ciomăgită), Marcel Bucur, Florel
Popovici (Alți negustori obișnuiți),
Marlena Lăcătuș (O cameristă
harnică).

nepăsarea rapace a Primarului și mizeria orașului ploconit, este pur și simplu **Inspectorul** etc. Înainte de a avea personajul, regizorul nostru prefigurează

